

**Erkenning voor Vrouwelijke Slachtoffers van Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en
het Effect van de Kleur van Haar Kleding**

Tess van den Dungen

Studentnummer: S3989313

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Supervisor: Dr. Coby Gerlsma

Tweede beoordelaar: Dr. Pierre Cavalini

In samenwerking met: Bregje Datema, Hendrika Heidstra, Suzan Holweg, Karla Ruizendaal,
en Henriëtte van der Klis.

3 Februari 2023

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

Recognition for Female Victims of Sexual Offenses and The Effect of the Color of Her Clothes

Abstract

In the Netherlands 53% of the women have experienced sexual assault. Not getting recognition can have negative consequences for the victims. Just World Beliefs (JWB) and Rape Myth Acceptance (RMA) can also play a part in getting recognition. Previous research has shown that people pay attention to the victims' clothes they wore during the assault, what could lead to victim blaming, the color red particularly seems to play a part in this. Previous research found that victims who wore red were assigned more blame in comparison to wearing other colors. In this research recognition for the victims given by observers is being investigated, particularly the influence of the color of the clothing, blue compared to red. The hypothesis of this research is that people will give less recognition to the victim who wore red, and that recognition is negatively influenced by high beliefs in RMA and JWB. The current study presented a questionnaire about recognition, compensation for the victim, JWB, RMA and sexual assault vignettes with different color of victim clothes (N total =59), blue (N=31) and red (N=28). We found no significant difference in recognition between the victims wearing the blue or red clothing. However, there was a significant negative correlation found between recognition and RMA. The conclusion of this research is that both victims, wearing blue or red, got the same amount of recognition, but a high belief in RMA is associated with giving low recognition.

Keywords: recognition, victims, sexual assault, rape myths, just world beliefs

Samenvatting

In Nederland heeft 53% van de vrouwen weleens seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt. Het niet krijgen van erkenning, waar *Just World Beliefs* (JWB) en verkrachtingsmythes (RMA) een rol bij kunnen spelen, kan negatieve gevolgen hebben voor de slachtoffers. Er is uit onderzoek gebleken dat er op de kleding van slachtoffers wordt gelet en dat dit kan leiden tot *victim blaming*. Daarbij kwam ook naar voren dat er meer schuld werd toegewezen aan een slachtoffer dat rode kleding droeg in vergelijking met andere kleuren. In dit onderzoek wordt de mate van erkenning die waarnemers geven aan slachtoffers onderzocht en wordt er gekeken of de kleur van kleding, blauw vergeleken met rood, hierop van invloed is. De verwachting was dat er minder erkenning aan het slachtoffer in rode kleding wordt gegeven en dat een sterk geloof in RMA en JWB een negatief effect heeft op erkenning. Het huidige onderzoek is uitgevoerd door een vragenlijst over erkenning, compensatie voor het slachtoffer, JWB, RMA en een vignet over verkrachting met een verschillende kledingkleur van het slachtoffer ($N=59$), blauw ($N=31$) en rood ($N=28$). Er is in dit onderzoek geen significant verschil gevonden tussen de mate van erkenning voor het slachtoffer met de blauwe kleding en de rode kleding. Er is wel een significante negatieve associatie gevonden tussen Erkenning en RMA. De conclusie van dit onderzoek is dat beide slachtoffers, met blauwe of rode kleding, dezelfde hoeveelheid erkenning kregen en dat een sterk geloof in RMA geassocieerd is met het geven van minder erkenning.

Trefwoorden: erkenning, slachtoffers, seksueel grensoverschrijdend gedrag, verkrachtingsmythes, *Just World Beliefs*

Erkenning voor Vrouwelijke Slachtoffers van Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en het Effect van de Kleur van Haar Kleding

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een erg breed begrip. Het wordt door Rutgers et al. (2017) omschreven als seksueel gedrag waarbij het slachtoffer geen toestemming heeft gegeven of onder dwang seksuele gedragingen moet uitvoeren of ondergaan. Voorbeelden van gedragingen die hieronder vallen zijn aanranding, verkrachting, seksuele mishandeling, intimidatie, misbruik en seksueel geweld (Rutgers et al., 2017). Seidler et al. (2018) geven aan dat het erg lastig is om seksueel grensoverschrijdend gedrag te definiëren, omdat elke persoon hier een andere mening over kan hebben vanwege bijvoorbeeld de eigen beleving en context. Het is daarom erg afhankelijk van de persoon en de situatie of iets als seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt gezien en dus ook of iemand als een slachtoffer wordt gezien.

Erkenning

Het zijn van een slachtoffer is namelijk niet een vaste status (Bosma et al., 2018). Het is een sociaal construct en dus gebaseerd op wat andere mensen ervan vinden (Bosma et al. 2018; Christie 1986). Hierbij speelt erkenning een belangrijke rol. Bosma (2020) geeft aan dat slachtoffers erkend worden als zij hun verhaal kunnen doen en dus als slachtoffers gehoord worden. Het is belangrijk om te onthouden dat niet alle slachtoffers hetzelfde zijn, maar alle slachtoffers hebben wel de behoefte om erkend en dus gehoord te worden. Daarbij wordt ook beschreven dat mensen sneller erkenning geven aan iemand als ze dingen aan die persoon of de situatie herkennen (Bosma, 2020). Volgens Bosma (2020) is uit onderzoek gebleken dat er beter en meer geluisterd wordt naar het verdrietige slachtoffer dan naar het boze slachtoffer, en daardoor kreeg deze ook meer erkenning in vergelijking met het boze slachtoffer. Het niet krijgen van erkenning kan verschillende gevolgen hebben voor een slachtoffer. Conoscenti en McNally (2006) geven aan dat niet erkende slachtoffers misschien niet begrijpen waarom ze

vaker en intense symptomen ervaren na de verkrachting, omdat zij dit minder snel bespreken met een dokter. Layman et al. (1996) benoemen dat het niet erkennen van een slachtoffer van verkrachting kan leiden tot een groter risico op voortdurend slachtofferschap. Dit ging met name om slachtoffers die na de verkrachting hun relatie met de dader hadden behouden. Voor deze groep slachtoffers is het volgens Layman et al. (1996) van belang dat zij hun ervaring wel het label van verkrachting geven en ook de erkenning daarvoor krijgen, om zo die vicieuze cirkel van slachtofferschap te kunnen verbreken. Littleton et al. (2017) bespreken ook dat het niet geven van erkenning kan leiden tot revictimisatie. Zij geven aan dat niet erkende slachtoffers sneller bepaalde gedragingen uitvoeren dat hen kwetsbaarder maakt. Uit de resultaten van het onderzoek van Brian et al. (2005) kwam naar voren dat niet erkende slachtoffers slechter zijn in het herkennen van risico's dan erkende slachtoffers. Dit kan volgens de auteurs komen doordat slachtoffers die geen erkenning krijgen, hun ervaring niet zien als seksueel geweld en daardoor ook niet goed weten wat bepaalde belangrijke dreigingssignalen zijn (Brian et al, 2015). De bovengenoemde punten laten zien hoe belangrijk het voor een slachtoffer kan zijn om wel erkenning voor de slachtofferstatus te krijgen.

Factoren die de Perceptie van Slachtofferschap Beïnvloeden

In Nederland heeft 53% van de vrouwen weleens seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt. Bij mannen was dit 19% (Rutgers et al., 2017). Daarnaast is uit ditzelfde onderzoek gebleken dat 22% van de vrouwen in Nederland een keer te maken heeft gehad met seksueel geweld; bij de mannen was dat 6%. Hieruit is op te merken dat seksuele victimisatie veel voorkomt, en dat het merendeel van slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in Nederland vrouwen zijn. Omdat het zo vaak voorkomt, en al deze slachtoffer behoefte hebben aan erkenning, is het van belang dat er onderzoek wordt gedaan naar de factoren die hierbij een rol bij kunnen spelen.

Factoren die de perceptie van en erkenning voor slachtoffers mogelijk beïnvloeden zijn het geloof in een rechtvaardige wereld (*Just World Beliefs*, JWB; Lodewijkx et al., 2005) en het onderschrijven van verkrachtingsmythes (*Rape Myth Acceptance*, RMA; Depraetere et al., 2020). JWB is de mate waarin deelnemers geloven in het bestaan van een rechtvaardige wereld (Lipkus, 1991; Lodewijkx et al., 2005). Door Hayes et al. (2013) worden JWB ook wel omschreven als de overtuiging dat mensen krijgen wat ze verdienen en verdienen wat ze krijgen. Landström et al. (2016) vonden in hun onderzoek dat sterke *Just World Beliefs* een voorspeller was voor *victim blaming*, wat betekent dat mensen de schuld bij het slachtoffer leggen, want in een ‘rechtvaardige wereld’ zal het slachtoffer gekregen hebben wat deze verdient. Op grond hiervan kan daarom worden verwacht dat een sterk geloof in een rechtvaardige wereld geassocieerd wordt met het geven van minder erkenning aan een slachtoffer.

Gregor et al (2007) omschrijven verkrachtingsmythes als onjuiste of voorooradelende overtuigingen die door veel mensen gedeeld worden en dienen om bestaande culturele regelingen uit te leggen en rechtvaardigheden. Ze voegen er nog aan toe dat het overtuigingen zijn over verkrachting die fungeren om seksueel geweld van mannen tegen vrouwen te ontkennen, bagatelliseren of te rechtvaardigen, wat kan leiden tot *victim blaming*. De verwachting in dit onderzoek is daarom dat een sterk geloof in verkrachtingsmythes samengaat met het geven van minder erkenning aan een slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast geven Russel en Hand (2017) aan dat zij een positieve associatie hebben gevonden tussen RMA en JWB. Dus is de verwachting bij dit onderzoek daarom ook dat een geloof in verkrachtingsmythes geassocieerd wordt met een geloof in een rechtvaardige wereld.

Kleding van Slachtoffers

Volgens Clerx et al. (2018) wordt soms de verantwoordelijkheid voor het delict bij vrouwen gelegd vanwege de kleding die zij kozen aan te trekken. Clerx et al. (2018) geven ook aan dat de opvatting heerst dat de vrouw verantwoordelijk is voor het aangeven van de grenzen. Zo zouden zij niet duidelijk genoeg hun grenzen hebben aangegeven of zouden zij het grensoverschrijdende gedrag zelf hebben uitgelokt door bepaalde uitdagende kleding te dragen (Clerx et al., 2018). Klettke en Mellor (2018) onderzochten waarnemingen van schuld bij slachtoffers van seksueel geweld. Hierbij hebben ze 420 mensen één van de zes versies van een vragenlijst laten invullen, waarmee ze de dimensies verantwoordelijkheid, schuld en verwijt gingen meten. Ze gebruikten hierbij zes slachtoffergedragingen die gebaseerd waren op verkrachtingsmythes. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat 15.7% van de mannen het eens was met de stelling dat vrouwen die sexy kleding dragen deels verantwoordelijk waren voor het grensoverschrijdende gedrag, maar ook bij de vrouwen was dat 15.7%. Dit laat zien dat mensen dus wel degelijk letten op de kleding van het slachtoffer en daaruit ook consequenties trekken met betrekking tot de verantwoordelijkheid voor het delict.

Dat er bij een slachtoffer wordt gelet op de kleding en dat slachtoffers daardoor ook gedeelde verantwoordelijkheid krijgen, beïnvloedt de mate van erkenning die het slachtoffer wel of niet krijgen. Dit zou kunnen leiden tot secundaire victimisatie. In het artikel van Althoff (2021) wordt secundaire victimisatie uitgelegd. Zij omschrijft het als volgt: slachtoffers die hun eigen slachtofferschap moeten bewijzen, worden een tweede keer tot slachtoffer gemaakt. Vrouwen doen niet altijd aangifte als zij seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt, omdat zij bang zijn dat ze te maken zullen krijgen met *victim blaming* (Romero-Sánchez et al., 2017) De beslissing om wel of geen aangifte te doen wordt beïnvloed door het gevoel van verantwoordelijkheid wat het slachtoffer zelf heeft. Als slachtoffers bijvoorbeeld kleding droegen die hoog of laag was uitgesneden, kunnen zij bang zijn dat anderen daarover de opmerking zouden maken ‘dat ze erom gevraagd zouden hebben’

(Althoff, 2021). Romero-Sánchez et al. (2017) benoemen dat bepaalde eigenschappen van de waarnemer daarbij van belang kunnen zijn met victim blaming, zoals bijvoorbeeld ook de mening over verkrachtingsmythes.

Uit eerder onderzoek naar de kleding van slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag is gebleken dat de kleur van kleding ook een rol speelt bij hoe mensen naar de slachtoffers kijken. In het onderzoek van Pazda et al. (2014) komt naar voren dat mannen de kleur rood associëren met vrouwelijke seksuele ontvankelijkheid. Hierdoor zouden mannen het dragen van rood bij een vrouw kunnen zien als een seksueel ontvankelijk signaal, terwijl dat niet de intentie van de vrouw was. Deze associatie van rood met seksuele ontvankelijkheid kan volgens Pazda et al. (2014) ook een biologische oorsprong hebben. Pazda et al. (2014) omschrijven dat in andere onderzoeken is gevonden dat vrouwen rond hun vruchtbare periode meer blozen en ook blotere kleding dragen, wat ervoor kan zorgen dat het rood van de seksuele opwindning duidelijker wordt weergegeven. Tijdens die periode is de kans ook groter dat een vrouw de keuze maakt om kleding te dragen in de kleuren rood of roze (Pazda et al., 2014).

De kleur rood wordt ook geassocieerd met een goede gezondheid, wat mensen een aantrekkelijke factor vinden (Brown et al., 2022). Uit onderzoek is gebleken dat vrouwen andere vrouwen sneller zien als seksueel ontvankelijk als ze rode kleding aanhebben, in vergelijking met groene en witte kleding. Daarom gingen vrouwen die een relatie hadden hun partner als het ware beschermen tegen 'de vrouw in het rood' (Pazda et al., 2014).

Er is ook uit onderzoek gebleken dat er sneller hogere schuld werd neergelegd bij een slachtoffer dat rood droeg in vergelijking met een slachtoffer dat groene kleding aanhad (Brown et al., 2022). Daarnaast bleek dat vrouwen sneller schuld werd toegeschreven voor het seksuele grensoverschrijdende gedrag als zij uitdagende kleding droegen. Brown et al. (2022) hebben met hun onderzoek ook gevonden dat vrouwelijke waarnemers meer schuld

toeschreven aan een vrouwelijk slachtoffer dat rode kleding aanhad. Deze reactie kan volgens hen voortkomen uit de competitie die vrouwen met elkaar voelen, omdat ze een vrouw in het rood als seksueel ontvankelijk waarnemen en daardoor zien als bedreiging voor hun relatie. *Victim blaming* speelt hier dan ook een rol bij, omdat vrouwen de andere vrouw zien als een intra-seksuele bedreiging; zij geven daardoor het in het rood geklede slachtoffer minder erkenning.

Het Huidige Onderzoek

In dit onderzoek wordt de erkenning van waarnemers voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag onderzocht. Specifiek wordt er onderzocht of kleur van de kleding van het slachtoffer hier invloed op heeft. De verwachting is dat waarnemers slachtoffers in rode kleding minder erkenning geven dan slachtoffers in blauwe kleding.

De verwachting is ook dat waarnemers met een sterk geloof in rechtvaardige wereld en verkrachtingsmythes minder erkenning zullen tonen aan slachtoffers, wat naar verwachting bij een in rood gekleed slachtoffer in grotere mate het geval zal zijn in vergelijking met een in blauw gekleed slachtoffer. Hierbij wordt ook voorspeld dat JWB en RMA positief met elkaar geassocieerd zijn, aangezien dit al eerder uit onderzoek is gebleken (Russel & Hand, 2017)

Het is belangrijk dat hier onderzoek naar wordt gedaan, zodat we meer kennis krijgen over de factoren die een rol kunnen spelen bij seksueel grensoverschrijdend gedrag en de slachtoffers daarvan. Er is uit onderzoek al gebleken dat het soort kleding van het slachtoffer hierbij een rol kan spelen, maar de invloed van de kleur van de kleding van het slachtoffer op erkenning is nog niet onderzocht. Het onderzoek van bijvoorbeeld Pazda et al (2014) keek wel naar de kleur van een jurk, maar dat is een specifiek kledingstuk die al bepaalde vooroordelen met zich mee kan brengen. Het onderzoek van Brown et al. (2022) onderzocht de kleur van de kleding van het slachtoffer, de kleuren rood en groen, maar hierbij lag de focus op de mate van schuld die werd gegeven aan het slachtoffer, die hoger bleek bij een slachtoffer in rode

kleding. In dit onderzoek wordt er niet een specifiek kledingstuk uitgekozen, maar ligt de focus echt op de kleur ervan, rood of blauw, om ook te onderzoeken of alleen de kleur ook van invloed kan zijn op de mate van erkenning die het slachtoffer krijgt. Het onderzoek van Brown et al. (2022) ging over de toegeschreven schuld aan het slachtoffer, maar er kan niet worden aangenomen dat dit hetzelfde betekent als het niet krijgen van erkenning bij het slachtoffer in de rode kleding. Er wordt in dit onderzoek gefocust op de erkenning die het slachtoffer krijgt van waarnemers, wat bij de andere onderzoeken naar kleding en kledingkleur nog niet specifiek is gedaan.

Als het blijkt dat de kleur van kleding inderdaad invloed heeft op de mate van erkenning dat een slachtoffer krijgt, is het belangrijk om mensen op de hoogte te brengen van deze informatie. Waarnemers kunnen zich daardoor bewust worden van eventuele onbewuste vooroordelen die zij hebben kennis en bewustwording over *victim blaming* kan ertoe kan leiden dat mensen minder snel gedrag uitvoeren dat in de richting gaat van *victim blaming* (landstrom et al., 2016). Dus het belangrijkste doel van dit onderzoek is om nieuwe kennis te vergaren en met anderen te delen.

Methode

Onderzoeksdeelnemers

Een gelegenheidsonderzoeksgroep van 59 deelnemers was verkregen via een link die de onderzoekers verspreidden. Van de onderzoeksgroep was 69.5% vrouw en varieerde in leeftijd van 18 tot 86, met een gemiddelde leeftijd van 34.00 (SD=18.28).

57 deelnemers waren Nederlands (96.6%).

Van de deelnemers heeft 1.7% een PhD behaald, 6.8% een HBO of WO Master, 33.9% een HBO of WO Bachelor, 16.9% een MBO, 16.9% een VWO, 13.6% een HAVO en 10.2% een VMBO.

Procedure

Dit onderzoek is goedgekeurd door de ECP. De EC-code is PSY-2223 – 0124.

Deelname aan het onderzoek was vrijwillig en deelnemers ontvingen geen beloning voor hun deelname. Alle deelnemers werd gevraagd een online vragenlijst in te vullen. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer vijftien minuten. Eerst werd er gevraagd naar de leeftijd, om ervoor te zorgen dat enkel deelnemers van achttien jaar of ouder mee zouden doen aan het onderzoek. Daarna werden alle deelnemers gevraagd een aantal demografische vragen te beantwoorden. Vervolgens werden deelnemers random toegewezen aan één van de zeven vignetten. De vignetten beschreven een scenario van een fictief zedendelict, inclusief een fragment van een slachtofferverklaring gegeven door het slachtoffer. De vignetten verschilden wat betreft geslacht van het slachtoffer, beroep van het slachtoffer, of het slachtoffer wel of geen alcohol had geconsumeerd, of het slachtoffer online had afgesproken of in een café de dader tegenkwam en de kleur van de kleding gedragen door het slachtoffer.

Dit onderzoek maakt deel uit van een groter onderzoek. Het grotere onderzoek bevatte zeven vignetten, waarvan er twee vignetten relevant waren voor de onderzoeksvraag van het huidige onderzoek.

Na het lezen van het vignet hebben de onderzoeksdeelnemers vragen beantwoord over de mate waarin ze empathie, sociale erkenning en respect voor het slachtoffer voelden.

Daarbij hebben de deelnemers onder andere beoordeeld hoeveel financiële compensatie ze het slachtoffer zouden geven.

Vervolgens werd deelnemers gevraagd de Nederlandse versies van de *MC Social Desirability Scale* (Mally & Van Kenhove, 2004), *the Illinois Rape Myth Scale* (Depraetere et al., 2020) en *Beliefs in a Just World Scale* (Lodewijckx et al., 2005) en *Religiosity* (Huber & Huber, 2012) in te vullen. Aangezien er in dit specifieke onderzoek niet wordt gekeken naar de invloed van religiositeit, worden de antwoorden op deze vragenlijst niet gebruikt.

Materiaal

Demografische informatie

De deelnemers werd gevraagd naar een aantal demografische gegevens namelijk, leeftijd, geslacht, hoogst behaalde opleiding en nationaliteit.

Vignetten

We maakten gebruik van zeven vignetten, waarin kenmerken van het delict en het slachtoffer werden gemanipuleerd. Afgezien van het gemanipuleerde delict en kenmerken van het slachtoffer was de inhoud van alle vignetten identiek. De dader was in ieder vignet een man. In de vignetten werd een mediabericht aangeboden met daarin een delict beschrijving en een fragment van de verklaring die het slachtoffer ter terechtzitting aflegde in het kader van het spreekrecht. De beschrijving van het slachtoffer en de dader in het vignet zijn deels gebaseerd op Bosma et al. (2018) en Christie's (1986) beschrijving van het zogenaamde 'ideale slachtoffer', het slachtoffer was een vrouw, zij was bezig met een eervol project, de dader was groot en slecht, het slachtoffer liep overdag op een plek die niet als risicovol geldt, en er was geen relatie tussen dader en slachtoffer.

Bij dit deelonderzoek worden twee van de vignetten met elkaar vergeleken, het ‘ideale slachtoffer’ vignet en het ‘rode kleding’ vignet, zie bijlagen voor de volledige vignetten. Beide hebben hetzelfde delict verhaal. Het enige verschil is de foto van de bewijstafel: bij het ideale vignet is het kledingstuk blauw en bij het rode kleding vignet is het kledingstuk rood. In beide vignetten werd een verhaal beschreven waarin een 19-jarig slachtoffer verkracht werd onderweg naar huis van haar vrijwilligerswerk bij de voedselbank. De dader was een onbekende man en bedreigde het slachtoffer met een mes. Op de plaats delict werden spullen gevonden. In het fragment uit de slachtofferverklaring is te lezen dat het slachtoffer erg emotioneel was en dat het delict veel invloed had op het leven van het slachtoffer.

Kledingstuk van slachtoffer

1. Pakje sigaretten van verdachte
2. Zakmes van verdachte
3. Bril van slachtoffer
4. Sigaret van verdachte
5. Telefoon van slachtoffer

Erkenning Slachtofferschap

De mate van erkenning voor slachtoffers werd gemeten met twee zelfgeconstrueerde indices, namelijk een vragenlijst met elf items, en een single-item maat voor financiële vergoeding.

In de vragenlijst werd onderzoeksdeelnemers gevraagd naar hun gedachten en gevoelens richting het slachtoffer dat werd beschreven in de vignetten. Een aantal van de vragen zijn afgeleid van een vragenlijst voor sociale erkenning, ontwikkeld door Maercker en Müller (2004). Deze vragenlijst bevat zestien stellingen, verdeeld over drie categorieën: (h)erkenning, '*general disapproval*' en '*family disapproval*'. Deelnemers gaven antwoord op een 6 puntsschaal (0 = helemaal niet mee eens; 5 = helemaal mee eens). Voorbeelden van vragen afgeleid uit deze vragenlijst zijn: 'Ik kan me voorstellen wat het slachtoffer heeft doorgemaakt' en 'Ik voel mee met het slachtoffer'. De vragenlijst voor sociale erkenning die we hebben gebruikt is niet gevalideerd in de Nederlandse populatie. De interne consistentie van deze geconstrueerde maat voor 'erkenning' was in het huidige onderzoek voldoende met Cronbach's alfa= 0.72.

De tweede index waarmee erkenning voor slachtoffers werd gemeten was de single-item maat 'financiële erkenning': 'Hoeveel schadevergoeding zou het slachtoffer moeten krijgen, gezien het incident en de omstandigheden?'. Deelnemers konden een antwoord tussen de 0 en 35.000 euro geven. Dit is de range van mogelijke financiële tegemoetkomingen vanuit het Schadefond Geweldsmisdrijven.

Sociale wenselijkheid

De Nederlandse versie (Mally & Van Kenhove, 2004) van de verkorte '*Marlow-Crowne 2 Social Desirability Scale*' is gebruikt om de sociaal wenselijke response bias te controleren (Crowne & Marlowe, 1960). In deze verkorte versie beantwoordden de onderzoeksdeelnemers 13 items. Deelnemers konden antwoorden of ze het met de stellingen eens of oneens waren. Voorbeelditems zijn: 'Ik ben altijd een goede luisteraar ongeacht wie

er tegen mij praat.” en “Er zijn tijden geweest dat ik behoorlijk jaloers was op het succes van anderen.” De interne consistentie van deze geconstrueerde maat voor ‘sociale wenselijkheid’ was matig met Cronbach’s alfa = 0.66.

Rape Myth Acceptance

In dit onderzoek is een Nederlandse vertaling (Depraetere et al., 2020) van de Illinois Rape Myth Acceptance Scale - Short Form gebruikt (Payne et al., 1999). De mate waarin deelnemers mythes over verkrachting aanvaardden werd gemeten met de Rape Myth Acceptance Scale, bestaande uit 17 items. Deelnemers gaven antwoord op een 5 puntsschaal (1 = helemaal niet mee eens; 5 = helemaal mee eens). Voorbeelditems zijn: “Als de verkrachter geen wapen heeft, kan je het niet echt verkrachting noemen.” en “Beschuldigingen van verkrachting worden vaak gebruikt als wraakactie tegenover mannen.”. In het huidige onderzoek was de interne consistentie van deze geconstrueerde maat voor ‘aanvaarding van verkrachtingsmythes’ goed met Cronbach’s alfa= 0.83.

Just World Beliefs

De mate waarin deelnemers geloven in het bestaan van een rechtvaardige wereld werd gemeten met de vertaalde versie (Lodewijckx et al., 2005) van Lipkus’ van de General Beliefs in a Just World-schaal (Lipkus, 1991; GBJW-schaal), bestaande uit 8 items. Deelnemers konden antwoorden op een 7 puntsschaal (1 = sterk mee oneens; 7 = sterk mee eens). Voorbeelditems zijn: “Ik heb het gevoel dat ik krijg waar ik recht op heb in het leven.” en “Ik heb het gevoel dat het door mijzelf komt wanneer het mij tegenzit.”. In het huidige onderzoek was de interne consistentie van deze schaal voldoende met een Cronbach’s alfa =0.739.

Resultaten

Descriptieve Analyse

In totaal waren er 59 respondenten voor dit deelonderzoek. Hiervan waren 31 respondenten in de conditie met het 'ideale slachtoffer' vignet en 28 respondenten in de conditie met het 'rode kleding' vignet. De leeftijden van de respondenten varieerden van 18 tot 86, met een gemiddelde van 34.00 en de SD is 18.28. Van de 59 respondenten waren er 41 vrouwen (69.5%) en 18 mannen (30.5%). Bijna iedereen die de vragenlijst heeft ingevuld is Nederland (96,6%). Van de deelnemers heeft 1.7% een PhD behaald, 6.8% een HBO of WO Master, 33.9% een HBO of WO Bachelor, 16.9% een MBO, 16.9% een VWO, 13.6% een HAVO en 10.2% een VMBO. Bij het ideale vignet was de gemiddelde leeftijd 38.13 en varieerde van 20 tot 76 jaar, met een standaarddeviatie van 20.22. Het ideale vignet is ingevuld door 19 vrouwen (61.29%) en 12 mannen (38.71%). Bij het rode kleding vignet was de gemiddelde leeftijd 29.57 en varieerde het van 18 tot 86 jaar, met een standaarddeviatie van 15.05. Het rode kleding vignet is ingevuld door 22 vrouwen (78.57%) en 6 mannen (21.43%).

Er is één opvallende *outlier* gevonden; deze persoon had bij de erkenning een veel lagere score dan de rest, en bij RMA en JWB een veel hogere score dan de rest. Bij de toetsende analyse is deze *outlier* meegenomen, bij de *post hoc* analyse wordt onderzocht wat het verschil zou zijn als deze persoon niet wordt meegenomen.

Tabel 1*Gemiddelden en Standaard Deviaties Binnen Vignetten*

	Conditie:			
	[Ideaal Vignet (N= 31)]		[Rode Kleding Vignet (N=28)]	
	Gemiddelde	SD	Gemiddelde	SD
Erkenning	5.03	0.78	5.02	0.53
Compensatie	18372.42	11250.56	15979.36	10774.48
Sociale Wenselijkheid	1.60	0.20	1.57	0.19
<i>Just World Beliefs</i>	4.64	0.97	4.70	0.73
<i>Rape Myth Scale</i>	1.44	0.39	1.41	0.39

De antwoorden op de erkenningsvragenlijst zijn scheef verdeeld (*skewness* = -2.62), dit geldt ook voor de RMA-vragenlijst (*skewness* = 1.32). De antwoorden op JWB (*skewness* = -.33), sociale wenselijkheid (*skewness* = -.4) en compensatie (*skewness* = .35) waren vrij normaal verdeeld.

De samenhang tussen de verschillende variabelen werd vanwege de scheve verdeling van sommige schalen geanalyseerd met de *Spearman rho* correlatiecoëfficiënt. Erkenning is zowel met Sociale Wenselijkheid als met RMA een significante negatieve correlatie heeft. Met betrekking tot de onderzoeksvraag, blijkt dat het geloof in verkrachtingsmythes geassocieerd wordt met het geven van minder erkenning aan het slachtoffer.

Tabel 2*Samenhang tussen variabelen en de interne consistenties van de schalen*

	1	2	3	4	5
1. Erkenning	.72 (α)				
2. Compensatie	.14	-			
3. Sociale wenselijkheid	-.33*	-.11	.66 (α)		
4. <i>Just World Beliefs</i>	-.17	-.10	.10	.74 (α)	
5. <i>Rape Myth Scale</i>	-.38*	-.01	.10	-.01	.83 (α)

Noot. * $p < .05$ tweezijdig

Toetsen van Erkenning

De verwachting dat het slachtoffer in rode kleding minder erkenning krijgt dan het slachtoffer in blauwe kleding werd getoetst door de gemiddelde erkenning voor het ideale slachtoffer te vergelijken met de gemiddelde erkenning voor het slachtoffer met het rode kledingstuk. In verband met de scheve verdeling van erkenning is ervoor gekozen om het verschil tussen de gemiddelden met een Mann-Whitney U-test te toetsen. Hieruit is gebleken dat er geen significant effect is gevonden tussen het ideale vignet en het rode kleding vignet, voor zowel erkenning, $U = 403.00$, $z = -.47$, $p = .68$, als compensatie, $U = 394.00$, $z = -.61$, $p = .54$. Dit betekent dat er evenveel erkenning is gegeven aan het slachtoffer in de rode kleding als aan het slachtoffer in de blauwe kleding.

Toetsen van Covariaten

De volgende analyse is om te onderzoeken of de associaties tussen erkenning en geloof in verkrachtingsmythes en tussen erkenning en geloof in een rechtvaardige wereld verschillend waren bij het ideale vignet en het rode kleding vignet. De aangewezen toets is een ANCOVA, wat zou leiden tot instabiele gegevens door weinig respondenten en een scheve verdeling. Vandaar dat er is gekozen voor de Spearman's Rho correlaties als toets. Bij het ideale vignet is een significante negatieve correlatie gevonden tussen Erkenning en JWB. Dit betekent dat hoe groter het geloof in een rechtvaardige wereld is, hoe minder erkenning er wordt gegeven aan het slachtoffer. Bij het rode kleding vignet zijn er significante negatieve correlaties gevonden tussen Erkenning en RMA. Wat betekent dat een groter geloof in verkrachtingsmythes is gecorreleerd met het geven van minder erkenning aan het slachtoffer.

Tabel 3

Samenhang van de variabelen binnen het 'Ideale' vignet vs. Het 'Rode kleding' vignet

	1 Ideaal - rood	2 Ideaal - rood	3 Ideaal - rood	4 Ideaal - rood	5 Ideaal - rood				
1. Erkenning	1								
2. Compensatie	.25	.03	1						
3. Sociale wenselijkheid	-.25	-.39*	-.20	.22	1				
4. <i>Just World Beliefs</i>	-.37*	.11	-.30	.16	.23	-.71	1		
5. <i>Rape Myth Scale</i>	-.33	-.47*	-.12	.05	-.10	.33	.12	-.13	1

Noot. '*' = $p < .05$ tweezijdig

Post Hoc analyse

Met *Post Hoc* analyses is onderzocht of de gevonden *outlier* veel invloed heeft gehad op de resultaten. Er is specifiek gekozen voor deze *outlier*, omdat deze bij zowel Erkenning als JWB en RMA een *outlier* bleek te zijn.

De Mann-Whitney U-test liet zien dat het verwijderen van de *outlier* geen effect had op de relatie tussen de mate van erkenning en de kleur van de kleding, $U = 375.50$, $z = -.69$, $p = .49$, en tussen compensatie en de kleur van de kleding, $U = 366.50$, $z = -.83$, $p = .40$. Dit betekent dat er evenveel erkenning is gegeven aan het slachtoffer in de rode kleding als aan het slachtoffer in de blauwe kleding.

Ook bij de associaties tussen variabelen bij de totale dataset was vrij weinig verschil te zien, want dezelfde significante correlaties kwamen eruit.

Tabel 4*Samenhang variabelen voor en na verwijderen outlier*

	1		2		3		4		5
	Voor - na		Voor - na		Voor - na		Voor - na		Voor - na
1. Erkenning	1								
2. Compensatie	.14	.10	1						
3. Sociale wenselijkheid	-.33*	-.32*	-.11	-.10	1				
4. <i>Just World Beliefs</i>	-.17	.36	-.10	-.06	.10	.09	1		
5. <i>Rape Myth Scale</i>	-.38*	-.35	-.01	.04	.10	.10	-.01	-.06	1

Noot. * $p < .05$ tweezijdig

Er is ook nog gekeken naar de associaties per vignet, en dan ging het in dit geval om het 'ideale' vignet, aangezien dat is ingevuld door de deelnemer. Het verwijderen van de *outlier* lijkt hier wel effect te hebben. Er is bij de post hoc analyse namelijk geen significante correlatie gevonden tussen Erkenning en JWB, terwijl die wel is gevonden in de normale analyse.

Tabel 5*Samenhang variabelen in ideale vignet voor en na verwijderen van de outlier*

	1		2		3		4		5
	Voor - na		Voor - na		Voor - na		Voor - na		Voor - na
1. Erkenning	1								
2. Compensatie	.25	.17	1						
3. Sociale wenselijkheid	-.25	-.23	-.20	-.18	1				
4. <i>Just World Beliefs</i>	-.37*	-.30	-.30	-.23	.23	.22	1		
5. <i>Rape Myth Scale</i>	-.33	-.26	-.12	-.02	-.10	-.14	.12	.2	1

Noot. * $p < .05$ tweezijdig

Discussie

In dit onderzoek is de erkenning van waarnemers voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag onderzocht. Specifiek is er onderzocht of de kleur van de kleding van het slachtoffer, blauw vergeleken met rood, hier invloed op heeft.

Dit is onderzocht door een online vragenlijst die is ingevuld door een gelegenheidssteekproef. De respondenten beantwoordden over een verkrachtingslachtoffer in één van de zeven vignetten met betrekking tot het geven van erkenning, het geven van compensatie, sociale wenselijkheid, het geloof in JWB en het geloof in verkrachtingsmythes. Bij dit deelonderzoek waren twee vignetten van belang, namelijk het 'ideale' vignet en het 'rode kleding' vignet, waarbij het enige verschil de kleur van de kleding was, blauw of rood.

Bevindingen

De verwachting was dat waarnemers slachtoffers in rode kleding minder erkenning zouden geven dan slachtoffers in blauwe kleding. Er is uit de analyses gebleken dat er geen significant verschil was in gemiddelde erkenning of compensatie voor het slachtoffer tussen het 'ideale' vignet en het 'rode kleding' vignet. Uit dit onderzoek is dus gebleken dat de kledingkleur van slachtoffers niet effect zou hebben op de mate van erkenning dat het slachtoffer krijgt. Deze bevindingen komen niet overeen met resultaten uit het onderzoek van Brown et al. (2022), waarbij de kleur rood is eerder onderzocht, in vergelijking met groen, waarbij werd gekeken naar de schuld van het slachtoffer voor het delict. Zij vonden dat er hogere schuld werd neergelegd bij een slachtoffer dat rood droeg in vergelijking met een slachtoffer in groene kleding. Dit kan betekenen dat het geven van schuld aan het slachtoffer niet direct hoeft te betekenen dat dit effect heeft op de mate van erkenning of dat er niet evenveel verschil zit tussen rood en blauw als tussen rood en groen.

De verwachting was ook dat minder erkenning geassocieerd zou zijn met een het geloven in een rechtvaardige wereld en verkrachtingsmythes, wat bij het 'rode kleding' vignet

in grotere mate zal zijn in vergelijking met het 'ideale vignet'. Er is een significante negatieve associatie gevonden tussen erkenning en RMA. Bij het 'rode kleding' vignet is ook een significante negatieve correlatie gevonden tussen Erkenning en RMA. Dus net als bij de vignetten samen geldt bij het 'rode kleding' vignet ook dat een sterker geloof in verkrachtingsmythes samengaat met het geven van minder erkenning aan het slachtoffer. Dit sloot aan bij de verwachting en vorig onderzoek waaruit naar voor kwam dat geloof in verkrachtingsmythes fungeert om het ontkennen, bagatelliseren en rechtvaardigen van seksueel geweld (Gregor et al., 2017). Het ontkennen en rechtvaardigen van seksueel geweld door waarnemers heeft dus effect op de mate van erkenning dat het slachtoffer krijgt. Aangezien deze correlatie wel is gevonden in het 'rode kleding' vignet, maar niet in het 'ideale' vignet, duidt dat op covariantie en zou daar eventueel in de toekomst verder onderzoek naar gedaan kunnen worden.

Er is geen significante correlatie gevonden voor erkenning en JWB bij de totale onderzoeksgroep. Alleen bij het 'ideale vignet' is een significante negatieve correlatie gevonden tussen Erkenning en JWB. Wat betekent dat een sterker geloof in een rechtvaardige wereld samengaat met het geven van minder erkenning. Deze correlatie is alleen gevonden bij het 'ideale vignet' en niet bij het 'rode kleding' vignet of de beide vignetten samen. Aangezien deze correlatie alleen is gevonden bij dit specifieke vignet, duidt dat wel op covariantie en zou dat eventueel verder onderzocht kunnen worden. Dat deze associatie is gevonden bij het 'ideale' vignet sloot aan bij eerder onderzoek, waarbij het geloven in rechtvaardige wereld een voorspeller bleek voor victim blaming, omdat iemand krijgt wat deze verdiend (Landström et al. 2016). Dit sloot gedeeltelijk aan bij de verwachting van dit onderzoek, waarbij een associatie werd verwacht tussen erkenning en JWB, maar de verwachting was dat het in grotere mate in het 'rode kleding' vignet zou zijn, kwam niet naar voren uit de resultaten. Bij de post hoc analyse is een bepaalde *outlier* verwijderd, waardoor

geen significante correlatie meer is gevonden tussen Erkenning en JWB bij het ‘ideale’ vignet. Dit roept enkele vragen op over de associatie tussen erkenning en JWB, dit zou toeval kunnen zijn door de *outlier*. Dit kan daarom een aanleiding zijn voor een vervolgonderzoek.

Er werd bij dit onderzoek ook voorspelt dat JWB en RMA positief met elkaar geassocieerd zouden zijn. Hier zijn geen significante correlaties voor gevonden tussen RMA en JWB, dus is deze hypothese bij dit onderzoek niet bevestigd. Deze bevinding sluit niet aan bij eerder gedaan onderzoek waaruit wel is gekomen dat er een positieve associatie is gevonden tussen RMA en JWB (Russel & Hand 2017).

Methodologische Beperkingen

Er zijn verschillende methodologische beperkingen bij dit onderzoek voorgekomen die benoemd moeten worden. Ten eerste waren er problemen met het programma Qualtrics. Sommige respondenten gaven aan gekke woorden en zinnen te zien, wat zorgde voor een grote verschillen in de vragenlijst. Een voorbeeld hiervan is dat deze mensen in het vignet in plaats van ‘verkracht’ het woord ‘vermoord’ te zien kregen. Er is onderzoek gedaan naar de oorzaak en het probleem bleek niet te liggen bij de vragenlijst of Qualtrics, maar aan de apparaten van de respondenten.

Het onderzoek had minder respondenten dan van tevoren was gewenst. De vragenlijst is tijdelijk offline geweest, om de oorzaak van de problemen te vinden, hierdoor is er minder tijd geweest om respondenten te verzamelen. Respondenten kregen verschillende vignetten. Aangezien dit een deelstudie was, werden alleen de respondenten gebruikt die de vignetten van dit onderzoek hadden ingevuld. Hierdoor waren er in totaal meer respondenten nodig om genoeg respondenten te kunnen krijgen bij de verschillende vignetten. In dit onderzoek zijn zeven vignetten gebruikt, waardoor er per vignet ongeveer dertig respondenten overbleven. Bij het vergelijken van twee vignetten, was de ‘totale’ dataset 59 respondenten. Daarnaast is er bij dit onderzoek gebruik gemaakt van een gelegenheidsonderzoeksgroep, van mensen uit

onze nabije omgeving, wat het ook lastig maakte om veel respondenten te vinden. Doordat er ook niet gebruik is gemaakt van random sampling, kan dit nadelig zijn voor de representativiteit van de steekproef en zijn de resultaten minder generaliseerbaar naar de rest van de populatie.

De vragenlijst is door een aantal respondenten niet volledig ingevuld. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn. Respondenten die te maken kregen met de problemen in Qualtrics kunnen hierdoor afgehaakt zijn. Sommige respondenten vonden de vragenlijst ook wat te lang, met betrekking tot het vignet, wat een langere tekst was. Het kan ook zijn dat mensen het onderwerp alsnog als te heftig hebben ervaren en met die reden zijn gestopt. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een erg gevoelig onderwerp, al helemaal voor mensen die het zelf hebben meegemaakt. Vandaar dat vooraf aan de vragenlijst ook informatie is gegeven over het onderwerp van het onderzoek en er is ook aangegeven dat er gestopt mocht worden als het als te heftig werd ervaren.

Naast de methodologische beperkingen heeft dit onderzoek verschillende belangrijke en sterke punten. Ten eerste is er nog niet veel onderzoek geweest naar het effect van de kleur van kleding voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. De meeste van deze onderzoeken gingen over schuld of verantwoordelijkheid die mensen toeschreven aan het slachtoffer, maar niet over de mate van erkenning die werd gegeven door waarnemers. Daarnaast is er bij dit onderzoek voor het eerst de vergelijking gemaakt tussen rode en blauwe kleding, bij vorig onderzoek werd rode kleding vergeleken met groene en witte kleding. Met betrekking tot de meetinstrumenten is er een goede interne consistentie gevonden bij de vragenlijst over RMA en was de interne consistentie voor vragenlijsten over erkenning en JWB ook voldoende.

Toekomstig Onderzoek

Een mogelijk toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op het verschil in erkenning van waarnemers afhankelijk van het geslacht van de waarnemers. Het ging bij dit onderzoek voornamelijk om de invloed van de kleur rood, maar uit vorige onderzoeken die als bron zijn gebruikt voor dit onderzoek, is gebleken dat mannen en vrouwen anders kunnen reageren op slachtoffers. Bij het onderzoek van Brown et al. (2022) is niet alleen gebleken dat een vrouwelijk slachtoffer in rode kleding gemiddeld meer schuld toegeschreven kreeg, maar ook dat andere vrouwen het slachtoffer in rode kleding ook meer schuld toeschreven. Brown et al. (2022) gaven aan dat dit waarschijnlijk voort kon komen uit een competitiegevoel dat vrouwen met elkaar hebben met betrekking tot het zoeken van een partner. Door de rode kleur van de kleding zagen zij de andere vrouw als seksueel ontvankelijk en vonden vrouwen haar een bedreiging voor hun relatie. Uit het onderzoek van Pazda et al. (2014) was ook aangetoond dat vrouwen andere vrouwen sneller zien als seksueel ontvankelijk als ze rode kleding aanhebben, in vergelijking met groene en witte kleding. Daarom gingen vrouwen die een relatie hadden hun partner als het ware beschermen tegen ‘de vrouw in het rood’. Toekomstig onderzoek zou dus kunnen focussen op verschil in geslacht van de waarnemer en of het verschil maakt of de vrouwelijke waarnemer wel of geen relatie heeft, met betrekking tot het bedreigingsgevoel.

Conclusie

De conclusie van dit onderzoek is dat kledingkleur van het slachtoffer geen effect lijkt te hebben op de mate van erkenning die wordt gegeven door waarnemers aan een slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het geloven in verkrachtingsmythes lijkt hierbij wel een rol te spelen en heeft een negatieve invloed op de mate van erkenning.

Referenties

- Althoff, M. (2021, December). Naming and shaming seksueel geweld. *Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit*, 11(3).
<https://doi.org/10.5553/tcc/221195072022011003002>
- Bosma, A. K. (2020). Over herkennen en erkennen. In *Slachtofferhulp Nederland*. Slachtofferhulp Nederland.
- Bosma, A., Mulder, E. & Pemberton, A. (2018). *The ideal victim through other(s') eyes*. Policy Press.
- Brown, M., Burnett, L. & Boykin, K. (2022, 22 September). Was she wearing red? The function of victim-blaming in women's intrasexual competition. *Scandinavian Journal of Psychology*. <https://doi.org/10.1111/sjop.12870>
- Clerkx, M., Groot, R. & Prins, F. (2010). *Grensoverschrijdend gedrag van pubers*. Garant.
- Conoscenti, L. M., & McNally, R. J. (2006). Health complaints in acknowledged and unacknowledged rape victims. *Journal of Anxiety Disorders*, 20(3), 372–379.
<https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2005.03.001>
- Crowne, D. P., & Marlowe, D. (1960). A new scale of social desirability independent of Psychopathology. *Journal of Consulting Psychology*, 24(4), 349–354. <https://doi.org/10.1037/h0047358>
- Depraetere, J., Decrock, C., & Vandeviver, C. (2020). Een factorieel survey experiment naar de aanvaarding van verkrachtingsmythes binnen de politie in België, 41(4), 373-391.
- Gerger, H., Kley, H., Bohner, G., & Siebler, F. (2007). The acceptance of modern myths about sexual aggression scale: development and validation in German and English. *Aggressive Behavior*, 33(5), 422–440. <https://doi.org/10.1002/ab.20195>
- de Haas, S. & Rutgers WPF. (2012). Seksueel grensoverschrijdend gedrag onder jongeren en volwassenen in Nederland. *Tijdschrift voor Seksuologie*.

- Hayes, R. M., Lorenz, K., & Bell, K. A. (2013). Victim blaming others: rape myth acceptance and the just world belief. *Feminist Criminology*, 8(3), 202-220.
- Klettke, B., Mellor, D. & Hallford, D. (2018). The Effects of Victim Age, Perceiver Gender, and Parental Status on Perceptions of Victim Culpability When Girls or Women Are Sexually Abused. *Violence Against Women*, 24(6).
<https://doi.org/10.1177/1077801217717355>
- Landström, S., Strömwall, L. A. & Helen Alfredsson (2016) Blame attributions in sexual crimes: Effects of belief in a just world and victim behavior, *Nordic Psychology*, 68:1, 2-11, DOI: 10.1080/19012276.2015.1026921
- Layman, M. J., Gidycz, C. A., & Lynn, S. J. (1996). Unacknowledged versus acknowledged rape victims: Situational factors and posttraumatic stress. *Journal of Abnormal Psychology*, 105(1), 124–131. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/0021-843X.105.1.124>
- Lipkus, I. (1991). The construction and preliminary validation of a global belief in a just world scale and the exploratory analysis of the multidimensional belief in a just world scale. *Personality and Individual Differences*, 12(11), 1171–1178. [https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/0191-8869\(91\)90081-L](https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/0191-8869(91)90081-L)
- Littleton, H., Grills, A., Layh, M., & Rudolph, K. (2017). Unacknowledged Rape and Re-Victimization Risk. *Psychology of Women Quarterly*, 41(4), 437–450.
<https://doi.org/10.1177/0361684317720187>
- Lodewijkx, H. F. M., de Kwaadsteniet, E., van Zomeren, M. & Petterson, R. (2005). Zinloos geweld en reacties op onrechtvaardigheid: de bescherming van een rechtvaardige wereld? *Nederlands tijdschrift voor de psychologie en haar grensgebieden*, 60(4), 80–98. <https://doi.org/10.1007/bf03062346>

- Maercker, A., & Müller, J. (2004). Social acknowledgment as a victim or survivor: A scale to measure a recovery factor of PTSD. *Journal of Traumatic Stress, 17*(4), 345–351.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1023/B:JOTS.0000038484.15488.3d>
- Mally, F., & Van Kenhove, P. (2004). Het meten van sociale wenselijkheid in de marketing.
- Marx, B. P., & Soler-Baillo, J. M. (2005). The Relationships Among Risk Recognition, Autonomic and Self-Reported Arousal, and Posttraumatic Stress Symptomatology in Acknowledged and Unacknowledged Victims of Sexual Assault. *Psychosomatic Medicine, 67*(4), 618–624. <https://doi.org/10.1097/01.psy.0000171809.12117.79>
- Nagy, V. (2017, 22 mei). Narrative Construction of Sexual Violence and Rape Online. *International Journal for Crime, Justice, and Social Democracy, 6*(2), 95–108.
<https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v6i2.270>
- Payne, D. L., Lonsway, K. A. & Fitzgerald, L. F. (1999). Rape Myth Acceptance: Exploration of Its Structure and Its Measurement Using the Illinois Rape Myth Acceptance Scale. *Journal of Research in Personality, 33*(1), 27–68.
<https://doi.org/10.1006/jrpe.1998.2238>
- Pazda, A. D., Prokop, P. & Elliot, A. J. (2014, 11 juli). Red and Romantic Rivalry. *Personality and Social Psychology Bulletin, 40*(10), 1260–1269.
<https://doi.org/10.1177/0146167214539709>
- Romero-Sánchez, M., Krahé, B., Moya, M., & Megías, J. L. (2017). Alcohol-Related Victim Behavior and Rape Myth Acceptance as Predictors of Victim Blame in Sexual Assault Cases. *Violence Against Women, 24*(9), 1052–1069.
<https://doi.org/10.1177/1077801217727372>
- Russell, K. J., & Hand, C. J. (2017). Rape myth acceptance, victim blame attribution and Just World Beliefs: A rapid evidence assessment. *Aggression and Violent Behavior, 37*, 153–160. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.10.008>

- Rutgers, de Graaf, H. & Wijsen, C. (2017). *Seksuele gezondheid in Nederland 2017*. Eburon.
- Seidler, Y., van den Heerik, A., van San, M., de Boom, J. & van Leeuwen, R. (2018, oktober).
Seksueel grensoverschrijdend gedrag in het Rotterdamse uitgaansleven. In *Risbo BV*.
Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Sela-Shayovitz R (2015) They are all good boys. *Feminist Media Studies* 15(3): 411-428.
DOI: 10.1080/14680777.2014.993675
- Slachtoffers van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag onder de radar.
(2020). *Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving*.

Bijlage

Ideale vignet

Op 17 april 2022 moest verdachte Gerard S. voorkomen voor de rechter. Hij wordt verdacht van de verkrachting van een Arnhemse vrouw (19 jaar).

Op 8 november 2021 was het slachtoffer aan het eind van de middag onderweg van haar vrijwilligerswerk bij de voedselbank in Arnhem naar huis. Het slachtoffer verklaarde dat ze halverwege haar route was, ter hoogte van de Heemskerckerstraat, toen ze plotseling werd aangevallen. Vervolgens werd ze een steegje in gesleurd door een onbekende man en verkracht onder bedreiging van een mes. Er zijn spullen gevonden in het steegje die overeenkomen met het verhaal van het slachtoffer.

Tijdens de hoorzitting gaf het slachtoffer een emotionele verklaring, waarvan hier een samenvatting is weergegeven: “Ik sta hier vandaag met een onwerkelijk gevoel, omdat ik nooit had verwacht dat mij zoiets zou overkomen. Daarom vind ik het ook belangrijk om hier te staan, zodat niet alleen u, rechter, maar iedereen in deze zaal hoort wat de gevolgen zijn van wat deze man mij heeft aangedaan. Dat de verkrachting een grote impact op mij heeft gehad, is nog zacht uitgedrukt. Mijn hele leven staat op zijn kop. Ik durf niet meer alleen over straat, ik slaap slecht en ik kan me niet meer concentreren. Hierdoor heb ik noodgedwongen moeten stoppen met mijn vrijwilligerswerk bij de voedselbank, terwijl ik daar vroeger zoveel plezier uit haalde.” Het slachtoffer wendde zich tot de verdachte met tranen in haar ogen, “Waarom heb je mij dit aangedaan?”. “Vaak mis ik de oude ik, die een stuk zelfverzekerder, socialer en minder angstig was. Ik zal nooit meer de oude worden, maar ik hoop dat ik het in de toekomst een plekje kan geven. Ik hoop dat u, de rechter, de juiste uitspraak zal doen.”

1. Kledingstuk van slachtoffer
2. Pakje sigaretten van verdachte
3. Zakmes van verdachte
4. Bril van slachtoffer
5. Sigaret van verdachte
6. Telefoon van slachtoffer

Het rode kleding vignet

Op 17 april 2022 moest verdachte Gerard S. voorkomen voor de rechter. Hij wordt verdacht van de verkrachting van een Arnhemse vrouw (19 jaar).

Op 8 november 2021 was het slachtoffer aan het eind van de middag onderweg van haar vrijwilligerswerk bij de voedselbank in Arnhem naar huis. Het slachtoffer verklaarde dat ze halverwege haar route was, ter hoogte van de Heemskerkerstraat, toen ze plotseling werd aangevallen. Vervolgens werd ze een steegje in gesleurd door een onbekende man en verkracht onder bedreiging van een mes. Er zijn spullen gevonden in het steegje die overeenkomen met het verhaal van het slachtoffer. Tijdens de hoorzitting gaf het slachtoffer een emotionele verklaring, waarvan hier een samenvatting is weergegeven: “Ik sta hier vandaag met een onwerkelijk gevoel, omdat ik nooit had verwacht dat mij zoiets zou overkomen. Daarom vind ik het ook belangrijk om hier te staan, zodat niet alleen u, rechter, maar iedereen in deze zaal hoort wat de gevolgen zijn van wat deze man mij heeft aangedaan. Dat de verkrachting een grote impact op mij heeft gehad, is nog zacht uitgedrukt. Mijn hele leven staat op zijn kop. Ik durf niet meer alleen over straat, ik slaap slecht en ik kan me niet meer concentreren. Hierdoor heb ik noodgedwongen moeten stoppen met mijn vrijwilligerswerk bij de voedselbank, terwijl ik daar vroeger zoveel plezier uit haalde.” Het slachtoffer wendde zich tot de verdachte met tranen in haar ogen, “Waarom heb je mij dit aangedaan?”. “Vaak mis ik de oude ik, die een stuk zelfverzekerder, socialer en minder angstig was. Ik zal nooit meer de oude worden, maar ik hoop dat ik het in de toekomst een plekje kan geven. Ik hoop dat u, de rechter, de juiste uitspraak zal doen.”

1. Kledingstuk van slachtoffer
 2. Pakje sigaretten van verdachte
 3. Zakmes van verdachte
 4. Bril van slachtoffer
 5. Sigaret van verdachte
- Telefoon van slachtoffer